

De beste tijd voor de kweek van grasparkieten.

Door: Dr. Rob Marshall's (B.V.Sc., M.A.C.V.Sc. (aviaire gezondheid), Sydney)

Om de resultaten van de kweek van Engelse grasparkieten te verbeteren is het nodig iets af te weten van de broedgewoonten van de wilde grasparkiet. Dit artikel beschrijft de belangrijkste onderdelen van de biologie van wilde grasparkieten en de toepassing daarvan op de hedendaagse moderne show parkiet.

De wilde grasparkiet is een opmerkelijk succesvolle soort. Al meer dan vijf miljoen jaar heeft de soort zich gehandhaafd in de harde, droge omstandigheden van het binnenland van Australië. Het succes kan toegeschreven worden aan de nomadische levensstijl en zijn vermogen om zich 'onderweg' voort te planten.

Zij worden op de zelfde manier tot broeden aangezet als andere vogelsoorten. Het hangt af van seizoens-gebonden en klimatologische omstandigheden maar in veel opzichten is het gedrag van grasparkieten uniek onder vogels. De broedactiviteit is volledig afhankelijk van de beschikbaarheid van water en voedsel. Dit zijn schaarse middelen in de uitgestrekte droge regio's in het binnenland van Australië. Overleven, in plaats van broeden, domineert het leven van wilde parkieten. Seizoensgebonden regen en temperaturen dicteren de broedcyclus van wilde vogels.

Grasparkieten broeden niet in de hitte van de zomer, zelfs niet na zomer regen, omdat de hoge temperaturen de meeste woestijngrassen snel om zeep helpen en de watergaten opdrogen. In de natuur gebruiken parkieten deze periode voor de jaarlijkse rui. Zo zouden show grasparkieten ook niet moeten broeden, maar in de gelegenheid gesteld moeten worden te ruïen in de zomer.

In de winter dalen de temperaturen vaak tot onder het vriespunt in Australische woestijnen daardoor verlaten parkieten hun nesten. Show grasparkieten zou je ook niet moeten laten broeden wanneer het te koud is. Grasparkieten in de natuur broeden bij voorkeur in seizoensgebonden gunstige omstandigheden en hun neven, tentoonstellingsgrasparkieten

hebben deze oude en sterke eigenschap zeker behouden.

Helaas, veel goede kwaliteit showgrasparkieten hebben deze fundamentele eigenschap verloren door slechte selectie. Ook is men algemeen van mening dat de broed van de huidige showgrasparkiet veeleisender is dan die van wilde grasparkieten vanwege de toegenomen omvang van hun jongen.

In veel Australische bestanden is slechte vruchtbaarheid verholpen door degenen die zich standvastig hebben gehouden aan het verstandige kweek principe van 'selectie van de sterkste'.

Het is een feit dat hedendaagse tentoonstellingsgrasparkieten moeilijker te kweken zijn en speciale aandacht nodig hebben. De kweker kan verbeteringen in broedresultaten verwachten wanneer de beginselen van de broedgewoontes van de wilde parkieten toegepast worden bij de kweek van de wat moeilijker broedende showgrasparkieten. De hierna besproken aspecten moeten de kans op succesvol broeden verhogen en de kans op mislukkingen verminderen. De onderwerpen worden hier geïntroduceerd en in volgende afleveringen zullen ze in details uitgewerkt worden.

"Algemene Timing", richtlijnen.

Vruchtbaarheidsproblemen (al dan niet bij elk kweekkoppel) kun je verwachten wanneer grasparkieten gekoppeld worden in de verkeerde tijd van het jaar, ongeacht de aanwezigheid van kunstmatige belichting of temperatuur beheersing. Ook moet je tegenvallende kweekresultaten verwachten midden in de winter, voor de kortste dag van het jaar en in de zomer. Tijdens de natuurlijke jaarlijkse rui in de zomer moet er niet gekweekt worden. Het is absoluut noodzakelijk de tentoonstellingsgrasparkiet de zelfde biologische kalender te laten volgen als de wilde vogel, waar lente en herfst de voorkeur hebben als broedseizoen.

De beste tijd voor de kweek van grasparkieten.

“Precieze timing”, richtlijnen.

Broedconditie is een absolute voorwaarde voor succesvolle kweek. De beste kweekresultaten worden verkregen wanneer de broedconditie van beide geslachten synchroon loopt. Uitgekiende kweekmanagement systemen voeren de koppels op tot broedconditie in een nagebootste situatie zoals van wilde vogels. Slechte resultaten zijn te verwachten wanneer de pop in broedconditie niet op tijd met nest of man wordt samengebracht.

“Daglength” richtlijnen.

Bij wilde grasparkieten is de beschikbaarheid van voedsel en water een vereiste om tot broeden over te gaan.

Meestal vormt het regenseizoen in de herfst in Centraal Australië de beste voorwaarden voor wilde gras-parkieten om te broeden. Wilde grasparkieten broeden ook in de lente wanneer goede herfstregens hun voedselgebied verzadigen.

Met het warmere weer produceert de bodem een overdaad aan zomergrassen. Het is de biologische klok van overjarige vogels die het broeden stimuleert. De toenemende daglength activeert de biologische klok en zet aan tot broedgedrag bij de meeste vogelsoorten.

De geslachtsorganen van mannelijke vogels worden gestimuleerd door de toenemende daglength die volgt op de kortste dag van het jaar (23 juni op het zuidelijk halfrond, 21 december bij ons op het noordelijk halfrond).

Wanneer het niet te koud weer is, zullen zij binnen 4 weken in ‘broedconditie’ komen.

Poppen reageren niet zo snel op de toenemende daglength. Zij hebben een daglength van ten minste 10 uur, liever nog 12 uur, nodig om in ‘broedconditie’ te komen. Deze schijnbare a-synchronisatie is gunstig voor de kweekresultaten want het beschermt de energie reserves van de pop. Zij moet haar energie bewaren voor de productie van eieren.

Wanneer zij in broedconditie verkeert, zal haar nestel- en legdrang niet tot uiting komen wanneer zij geen passende reacties ontvangt van een mannelijke vogel die ook in broedconditie

verkeert. Hij moet zich dus als partner opstellen. Warmer weer kan poppen ook stimuleren tot broedconditie te komen.

Hoewel parkieten reageren op toenemende daglength als overblijfsel van de biologische klok in het verleden, is dit in het wild geen belangrijke stimulans tot broeden en er moet niet verwacht worden de zelfde broed-stimulans te verkrijgen als na de voltooiing van de natuurlijke zomer rui.

Australische kwekers voorzien hun vogels van direct zonlicht omdat het van groot belang is voor een goed kweekresultaat. Als het enigszins kan moet direct zonlicht benut worden.

Gesloten vogelverblijven worden gebruikt vanuit oogpunt van gebruiksgemak en wanneer direct zonlicht onpraktisch is. Zij bieden voordelen en uitdagingen voor de grasparkietenkweker. Er worden daglengths tussen 10 en 14 uur gebruikt om de broedactiviteit te bevorderen. Er worden in Australië ook wel gesloten vogelverblijven gebruikt, maar ze komen vooral voor in andere delen van de wereld.

Zonder het voordeel van natuurlijk daglicht, moeten de kweekverwachtingen in klimaatgecontroleerde gesloten vogelverblijven lager geschat worden.

De temperatuur-, luchtvochtigheid- en daglength besturingssystemen in gesloten vogelverblijven bieden echter opvallende voordelen voor het kweken van grasparkieten ten opzichte van grasparkieten in natuurlijk verlichte volières.

“Natuurlijke selectie” richtlijnen.

In de natuur kiezen de sterkste grasparkieten de beste nest gelegenheid en zijn het eerste aan het broeden. Zo komen ook de meest vitale showgrasparkieten het eerst in broedconditie en zijn het beste met voortplanting. Grasparkietkwekers moeten verstandig selecteren en de wet van de natuur volgen, die van “overleving van de sterkste”.

Afwezigheid van ziekte speelt ook een grote rol bij de broedprestaties van de show grasparkiet, in bestanden met slechte broedresultaten zouden

De beste tijd voor de kweek van grasparkieten.

gezondheidsmaatregelen genomen moeten worden voor er met kweken wordt begonnen.

Het is nooit gemakkelijk geweest kampioenen te kweken omdat het er weinig zijn met grote tussenpozen, zelfs bij bestanden met de beste Europese afstamming. Bij het kweken van kampioenen van levende have is succes altijd een kwestie geweest van 'hoeveelheid en kansberekening' en dat is het nog steeds. Hoe meer nakomelingen voortkomend uit beproefde koppels, des te meer kans op de productie van een kampioen. Het doel moet zijn het broedsucces van een koppel te verbeteren. Grasparkieten kwekers doen er goed aan kennis te nemen van deze basis regel en te profiteren van de buitengewone broedcapaciteiten van de grasparkiet.

Selectie op vitaliteit is, boven alles, de beste en de snelste weg naar succes met kweken en showen. Dit is toe te schrijven aan het feit dat vitaliteit nauw gerelateerd is aan vruchtbaarheid. De theorie van selectie op vitaliteit klinkt eenvoudig. In de praktijk is het echter gecompliceerd door het feit dat de succesvolste tentoonstellingsgrasparkieten in veel gevallen onvruchtbaar bleken of moeilijk kweekten en dat is nog steeds het geval. Het huidige gebrek aan vruchtbaarheid bij de hoogst gekwalificeerde showparkieten is ontstaan, gedeeltelijk althans, door slechte selectie door parkietenkwekers in het verleden (vitaliteit en vruchtbaarheid zijn beide sterk verervende eigenschappen).

Het genetische verband tussen slechte vitaliteit/vruchtbaarheid en de verlangde eigenschappen volgens de standaard, namelijk grote lichaamslengte en lange veren, dragen bij aan de problemen bij het kweken van kampioenen uit kampioenen.

“Vruchtbaarheid” richtlijnen.

Veel van de beste showgrasparkieten hebben vruchtbaarheidsproblemen. De meest praktische manier om te proberen de verloren vitaliteit van de kampioenen in toekomstige generaties te

verbeteren zou zijn de familiegenen te gebruiken van broers en/of zussen van de kampioen die weliswaar van mindere kwaliteit zijn, maar wel vitaler dan de kampioen. Er is een veel grotere kans op de productie van toekomstige kampioenen uit de mindere vogels puur vanwege het grotere aantal nakomelingen dat ze voortbrengen.

Een kampioen afkomstig van deze 'mindere' paring heeft veel meer kans vitaal en vruchtbaar te zijn. Zij kunnen gebruikt worden om een sterke en productieve lijn op te zetten meer in overeenstemming met de oude Australische lijnen.

Mijn advies is te kweken op het juiste moment van het jaar en daarna je kweekresultaten te beoordelen. Wanneer de onvruchtbaarheid blijft bestaan, 'reinig' dan het bestand met een door een dierenarts voorgeschreven behandelingsprogramma. Wanneer de vruchtbaarheid goed is en de jongen zich slecht ontwikkelen, kijk dan beter naar het voedingssysteem wat je gebruikt. Door deze eenvoudige regels op te volgen is broedsucces gegarandeerd bij alle koppels behalve bij die met een genetische zwakte.

“Rui” richtlijnen.

Zorg dat je de relatie tussen de rui en het broedseizoen begrijpt. De wilde grasparkiet kan op elk moment van het jaar broeden maar broedt in het algemeen niet in de hitte van de zomer, voorafgaand aan de moesson regens.

Het is gedurende deze hete maanden van december, januari en februari dat hij zijn veren vervangt tijdens de zogeheten 'jaarlijkse rui'.

Het is voornamelijk de voltooiing van de rui en het begin van de herfstregens dat de wilde grasparkiet in broedconditie brengt.

De grasparkietenkweker moet ook het zelfde natuurlijke proces volgen met de grasparkiet in zijn volière en wachten op de voltooiing van de jaarlijkse rui voor hij met het broedseizoen begint.

Dit geldt zowel voor het noordelijk als het zuidelijk halfrond. Voor ons op het noordelijk halfrond wordt het beschreven in onderstaande grafiek.

De beste tijd voor de kweek van grasparkieten.

De beste tijd om de kweek te starten:

Maand:	Noordelijk halfrond:
December	Begin de kweek nooit in december.
Januari	Stop de kweek als het te koud is.
Februari	In een warm klimaat kun je de kweek
	starten na 1 januari.
Maart	1 maart, een heel goede tijd om te
April	beginnen met de kweek.
Mei	Ga door tot juni.
Juni	Jaarlijkse rui.
Juli	Geen kweek tijdens
Augustus	jaarlijkse rui.
September	1 september, Beste tijd om te
	beginnen
Oktober	met kweken. Ga door tot juni in
November	verwarmde en verlichte volières.
December	Stoppen met kweek in koude regio's.

Dit artikel door Dr. Rob Marshall is afkomstig van de World Budgerigar Organisation (www.world-budgerigar.org) als onderdeel van het uitwisseling-programma onderzoeksgegevens, met welwillende toestemming van de Budgerigar Council van Victoria, Australië.

2011. Vertaald door Judith van Schaften.

